

Sygn. akt VIII U 1253/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 stycznia 2020 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o niepodleganie ubezpieczeniom z tytułu wykonywania pracy nakładczej

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 17 maja 2017 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1253/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 maja 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że L. K. jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek L.U.E. Sp. z o.o. w K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2006r. do 31 lipca 2008r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą płatnik składek wykazał niskie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za L. K. w wysokości od 0,00 zł do 97,50 zł miesięcznie (za wyjątkiem 05/2008r., gdzie podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynosiła 565,00 zł). Organ rentowy podkreślił, że z samego założenia umowy o pracę nakładczą wynika wysokość gwarantowanego wynagrodzenia minimalnego dla wykonawcy, a w konsekwencji wysokość składki na ubezpieczenia społeczne, stanowiącej wypadkową tego wynagrodzenia. Dążenie do uzyskania pełnej ochrony prawa ubezpieczeń społecznych od przychodu z pracy nakładczej uzyskiwanego w kwocie od 0,00 zł do 97,50 zł (wynagrodzenie poniżej 50% najniższego

wynagrodzenia krajowego) przy opłacaniu przez płatnika i ubezpieczonego składek na te ubezpieczenia w kwotach po kilkanaście złotych miesięcznie, narusza wszelkie nazwane normatywne i nienazwane zasady współzycia społecznego.

W odwołaniu od decyzji L. K. wniósł o jej zmianę przez stwierdzenie, że od 1 sierpnia 2006r. do 31 lipca 2008r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a także podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że odwołujący prawidłowo wykonywał pracę w ramach umowy o pracę nakładczą. Organ rentowy błędnie ustalił, że jedynym zamysłem stron umowy o pracę nakładczą było uzyskanie przez L. K. ubezpieczenia, podczas gdy zamysłem stron było w pierwszej kolejności wykonywanie przez odwołującego pracy zgodnie z umową, którą to pracę bez zarzutu wykonywał. Objęcie odwołującego ubezpieczeniem uznać należy natomiast za konsekwencję nawiązania przez odwołującego oraz L.U.E. sp. z o.o. w K. stosunku umownego w postaci umowy o pracę nakładczą i świadczenia tejże pracy przez L. K..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w decyzji zaskarżonej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie objętym sporem odwołujący L. K. zawarł z firmą (...)U.E. Sp. z o.o. w K. umowę o pracę nakładczą. Z tytułu tej umowy płatnik składek w okresie objętym sporem od 1 sierpnia 2006r. do 31 lipca 2008r. zgłosił odwołującego do ubezpieczeń społecznych wykazując podstawy wymiaru składek w wysokości od 0,00 zł do 97,50 zł miesięcznie, za wyjątkiem maja 2008r., kiedy to wykazał podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 565,00 zł.

Z zeznań odwołującego wynika, że w okresie spornym prowadził działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa finansowego. Był mobilnym doradcą, świadczył usługi dla banków. Równocześnie miał zawartą umowę o pracę nakładczą z L.U.E. Sp. z o.o. w K.. Odwołujący zaczynał wówczas pracę w banku, utrzymywał się z prowizji. Poradzono mu wówczas, aby przez okres wdrożenia do tej pracy wykonywał także pracę nakładczą. Do zadań odwołującego jako wykonawcy w ramach zawartej umowy o pracę nakładczą miało należeć wypełnianie formularzy, wprowadzenie ich do komputera.

Aneks do umowy nr (...) o pracę nakładczą z 1 sierpnia 2006r. strony ustaliły, że zgodnie z oświadczeniem wykonawcy zawartym w §1 ust.3 w czasie trwania tej umowy, wykonawca wykonywać będzie pracę co najmniej w minimalnym miesięcznym wymiarze obejmującym następujące jednostki pracy – wykonanie 240 ofert marketingowych z powierzonej bazy danych , powierzonego materiału – papier, koperty, wzór oferty – 2,50 zł brutto za każdą prawidłowo wykonaną ofertę marketingową, co zapewni wykonawcy uzyskanie gwarantowanego wynagrodzenia miesięcznego w wysokości co najmniej odpowiadającej połowie ustawowego najniższego wynagrodzenia.

/ dowód z: akt ZUS, zeznań odwołującego /

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

odwołanie L. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia czy umowa o pracę nakładczą jaką odwołujący miał zawartą z L.U.E. Sp. z o.o. w K. w okresie objętym sporem od 1 sierpnia 2006r. do 31 lipca 2008r. dotknięta jest pozornością w rozumieniu art.83 k.c., a w konsekwencji czy stanowi tytuł do podlegania przez odwołującego ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Zgodnie z art.6 ust.1 pkt 2 w związku z art.13 pkt 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2019r., poz.300 ze zm.) osoby wykonujące prace nakładczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. W myśl art.12 ust.2 ustawy systemowej osoby te nie podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu. Do ubezpieczenia chorobowego mogą przystąpić dobrowolnie na podstawie art.11 ust.2 powołanej ustawy.

W myśl art.18 ust.1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek dla osób wykonujących prace nakładczą stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym dla osób fizycznych z tytułu pracy nakładczej.

Praca nakładcza polega na zarobkowym wykonywaniu przez osobę fizyczną na zlecenie i rachunek pracodawcy czynności – w szczególności – w zakresie: wytwarzania przedmiotów z materiałów powierzonych, naprawiania, wykańczania i konserwacji przedmiotów oraz świadczenia innych usług. Wykonywana jest indywidualnie poza siedzibą pracodawcy. Osoba wykonująca pracę nakładczą świadczy pracę na zlecenie nakładcy z materiału przezeń powierzonego, nie mając bezpośredniego kontaktu z osobami, dla którego wytwarzane przedmioty są przeznaczone i nie ponosząc ryzyka zbycia tych przedmiotów. Umowa o pracę nakładczą wykazuje szereg podobieństw zarówno do cywilnoprawnej umowy o dzieło, jak i do umowy o pracę.

Wykonujący pracę nakładczą zobowiązuje się wobec nakładcy do osiągnięcia określonych rezultatów, strony nie określają jednak wyraźnie przedmiotu umowy – zostaje

on określony przez nakładcę dopiero w momencie udzielenia indywidualnego zlecenia. Wykonujący pracę nakładczą nie prowadzi samodzielnej działalności gospodarczej. Wynik jego pracy przypada nakładcy. Wykonujący pracę nakładczą może w zasadzie pracować

w dowolnym miejscu i czasie, z drugiej zaś strony, to na nim spoczywa ryzyko związane

ze świadczeniem pracy nakładczej. Nakładca ponosi jednak w pewnym zakresie ryzyko socjalne, związane z wykonaniem zleconej pracy. Prawo do wynagrodzenia za pracę nakładczą oraz jego wysokość uzależnione są od konkretnego rezultatu pracy. Wykonującym pracę nakładczą może być jedynie osoba fizyczna, może ona jednak przy wykonywaniu pracy korzystać z pomocy innych osób.

Kwestie dotyczące pracy nakładczej reguluje rozporządzenie Rady Ministrów

z 31 grudnia 1975r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz.U. z 1976r., Nr 3, poz.19 ze zm.).

Stosownie do §3 ust.1 tego rozporządzenia w umowie strony określają minimalną miesięczną ilość pracy, której wykonywanie należy do obowiązków wykonawcy. Minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie art.77 (4) pkt 1 k.p.

Jednym z istotnych elementów umowy o pracę nakładczą jest określenie minimalnej ilości pracy, a tym samym, zapewnienie wykonawcy określonego wynagrodzenia. Sąd orzekający podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 9 stycznia 2008r. III UK 74/07, zgodnie z którym tak wykładnia funkcjonalna jak i systemowa przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych prowadzi do wniosku, że doniosła prawnie jest tylko taka umowa o pracę nakładczą, w której strony uzgodniły i realizowały rozmiar wykonywanej pracy nakładczej w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia za pracę. Inaczej, prawidłowa wykładnia art.6 ust.1 pkt 2 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że praca nakładcza stanowi samodzielny tytuł obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych jedynie wówczas, gdy realizowana jest w rozmiarze gwarantującym wynagrodzenie, o którym mowa w §3 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z 31 grudnia 1975r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą.

Zatem, jeżeli strony zawarły umowę o pracę nakładczą przy założeniu, iż warunek ten nie zostanie dotrzymany, ich oświadczenia woli dotknięte są wadą w postaci pozorności. Pozorna umowa o pracę nakładczą nie stanowi zaś tytułu

do podlegania ubezpieczeniom społecznym, bowiem zgodnie z art.83§1 k.c. oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów jest nieważne.

Z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika, że z taką sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Na podstawie zawartej umowy o pracę nakładczą z L.U.E. Sp. z o.o. w K. ubezpieczony L. K. miał zajmować się wypełnieniem formularzy. Według aneksu do tej umowy z 2 stycznia 2008r. odwołujący miał wykonywać miesięcznie co najmniej 240 ofert marketingowych 2,50 zł brutto za każdą prawidłowo wykonaną ofertę marketingową, co miało zapewnić wykonawcy uzyskanie gwarantowanego wynagrodzenia miesięcznego w wysokości co najmniej połowy ustawowego najniższego wynagrodzenia. Tymczasem z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołujący praktycznie w każdym (poza jednym) z miesięcy okresu spornego uzyskiwał miesięczne wynagrodzenie znacznie niższe niż połowa minimalnego wynagrodzenia, bo od 0,00 zł do 97,50 zł, gdy minimalne wynagrodzenie wynosiło w tym czasie w 2006r. – 899,10 zł, w 2007r. - 936 zł i w 2008r. – 1 126 zł. Strony umowy nie realizowały zatem zobowiązania wynikającego z §3 powołanego rozporządzenia, jak również z samej umowy o pracę nakładczą, nie miały zamiaru i nie realizowały konstrukcyjnych obowiązków dotyczących rozmiaru wykonywanej pracy, zaś jedynym celem zawartej umowy było uzyskanie przez odwołującego korzystniejszej podstawy do ubezpieczeń społecznych, na co zresztą wskazywał odwołujący w zeznaniach, że zaczynał wówczas działalność gospodarczą dla banków i nie miał początkowo z tej działalności prawie żadnego przychodu. Było to dla niego korzystne finansowo podlegać ubezpieczeniom z pracy nakładczej, tak mu wówczas poradzono. Zwraca uwagę, że zeznania odwołującego odnośnie faktycznie wykonywanej pracy na podstawie umowy o pracę nakładczą są niezwykle lakoniczne, odwołujący nie był w stanie nawet konkretnie wskazać czym zajmowała się firma (...).U.E. W ocenie Sądu wszystkie dotychczas przytoczone okoliczności świadczą o tym, że umowa o pracę nakładczą miała charakter pozorny. Stąd nie mogła ona stanowić podstawy do objęcia odwołującego ubezpieczeniami społecznymi. Słuszny jest również zarzut organu rentowego, że umowa ta była nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art.58 k.c.). Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w powołanym przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wyroku z 9 stycznia 2008r. III UK 74/07 (Lex nr 376437). Jedynym celem zawarcia umowy o pracę nakładczą było uniknięcie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a w konsekwencji opłacanie wielokrotnie niższej, wręcz symbolicznej składki na obowiązkowe ubezpieczenia i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu umowy o pracę nakładczą, aby uzyskać w zamian za niską składkę miesięczną pełne ubezpieczenie dla wykonawcy. Działania odwołującego zmierzały do zminimalizowania uiszczanych składek, gdy głównym źródłem utrzymania były i w zamierzeniu miały być dochody z prowadzonej działalności gospodarczej.

Reasumując, Sąd stwierdził, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu i stąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne.

(-)sędzia Grzegorz Tyrka